

Inhoud

	Woord vooraf	Christian Braak	8
	Inleiding	Carolien Roozendaal	10
1	De voorgangers van de huidige kerk (circa 700 · 1470)	Peter Bitter	15
	Alkmaars eigen mirakel. Het wonder van het Heilig Bloed	Carly Misset	29
	Een stadskerk met de allure van een kathedraal	Merlijn Hurx	32
2	De eerste bouwfase (circa 1470 · 1483)	Karel Emmens · Jan van der Hoeve	43
	Uit het <i>Chronicon Hollandie</i>	Karel Emmens	45
	Het kerkportret van de Alkmaarse Grote of Sint-Laurenskerk	Judith Niessen m.m.v. Martin Bijl	56
	Gebouwd op spierkracht. Ambachtslieden aan het werk	Carly Misset	70
	Anthonis Keldermans, werkmeester van de Sint Laurens	Merlijn Hurx	77
3	De voltooiing van het schip (circa 1483 · 1497)	Karel Emmens · Jan van der Hoeve	84
	Een kruisbasiliek zonder luchtbogen	Karel Emmens · Jan van der Hoeve	86
	De middeleeuwse bouwsculptuur van de Grote Kerk	Elizabeth den Hartog	100
	Hoe zit het laatmiddeleeuwse dak in elkaar?	Karel Emmens · Jan van der Hoeve	102
	Een enorme torenfundering	Peter Bitter	105
4	De bouw van het dwarschip en het koor (circa 1497 · 1520)	Karel Emmens · Jan van der Hoeve	118
	De kwestie van de timmermannen (1501)	Karel Emmens	122
	Stadskerken met een kooromgang	Karel Emmens	126
	<i>De Zeven Werken van Barmhartigheid</i>	Carolien Roozendaal	129
	De werkwijze van de Alkmaarse kerkmeesters	Karel Emmens	138
	Het Van Covelens-orgel	Pieter van Dijk	140
	De kast van het eerste 'grote orgel'	Carly Misset	142
	De gewelfschilderingen	Willem Haakma Wagenaar	155
5	De laatste bouwdelen (circa 1525)	Karel Emmens · Jan van der Hoeve	158
	Het koorhek	Willem Haakma Wagenaar	164
	Siermaaswerk in de sacristie en de beeldnis van Matthias	Karel Emmens	168
	Gevierde schilder, dure rentetrekker	Carly Misset	172
	De Alkmaarders en hun kerk	Karel Emmens	177
	Het Papengilde verzorgt missen op het Maria-altaar en verhuurt 'bonte voeders'	Carly Misset	

6	Transformatie tot een protestantse kerk (1550 · 1630)	Jan van der Hoeve	179
	Katholieke vader, protestantse zoons	Carly Misset	183
	De laatste pastoor	Carly Misset	186
	Kerk en kennis: de librije	Paul Dijstelberge	196
	Begraven in de Grote Kerk	Peter Bitter	204
7	Modernisering van het meubilair en de bouw van het grote orgel (1630 · 1665)	Jan van der Hoeve	215
	Het Van Hagerbeer/Schnitger-orgel	Pieter van Dijk	220
	De kast van het grote orgel	Willem Haakma Wagenaar	224
	Bankenplannen. Jacob van Campen en het zeventiende-eeuwse kerkinterieur	Jeroen Goudeau	238
8	Herstel en versterking van de kappen	Jan van der Hoeve · Karel Emmens	263
	Rust, orde en veiligheid. Hondenslagers en kerkkoppassers	Carly Misset	271
9	Verbouwingen in de achttiende eeuw	Jan van der Hoeve	279
	De schenking van avondmaalszilver	Carly Misset	284
	Het rouwbord van burgemeester Carel de Dieu	Carly Misset	289
10	Restauraties na 1796	Carolien Roozendaal	291
	Teruglopend kerkbezoek door kou en tocht	Carly Misset	297
	Van kaars- naar gaslicht	Carly Misset	300
	Ramptoeristen wachten op instorting kerk	Carly Misset	309
	Restaureren in oorlogstijd	Carly Misset	314
	Bijlage 1 De altaren in de Grote Kerk	Karel Emmens	324
	Bijlage 2 Overzicht bouwfasen		326
	Bijlage 3 Verklarende woordenlijst		330
	Noten		334
	Bronnen en literatuur		345
	Register		352
	Illustratieverantwoording		357
	Over de auteurs		358
	Colofon		359